

Μεθοδολογία Ασκήσεων ΚΕΦ 6ο

Γονιδιακές μεταλλάξεις.

1. Αντικατάσταση βάσης.

Αντικατάσταση βάσης	Αποτέλεσμα
1. Σε κωδικόνιο έναρξης.	Μη φυσιολογική έναρξη πρωτεϊνοσύνθεσης.
2. Σε κωδικόνιο αμινοξέος.	i. Συνώνυμο κωδικόνιο (καμιά αλλαγή). ii. Αλλαγή κατά ένα αμινοξύ (ποικίλα αποτελέσματα ανάλογα με το είδος του αμινοξέος, τη θέση και την επίδρασή του στη στερεοδιάταξη και λειτουργικότητα της πολυπεπτιδικής αλυσίδας). iii. Δημιουργία κωδικονίου λήξης (πρώωρος τερματισμός πρωτεϊνοσύνθεσης).
3. Σε κωδικόνιο λήξης.	i. Κωδικόνιο λήξης (καμιά αλλαγή). ii. Κωδικόνιο αμινοξέος (επιμήκυνση πολυπεπτιδικής αλυσίδας).
4. Στις 3' και 5' αμετάφραστες περιοχές του mRNA.	Ανάλογα με τα εάν επηρεάζεται ή όχι η πρόσδεση της μικρής ριβοσωμικής υπομονάδας και του mRNA.
5. Σε εσώνια.	Συνήθως καμία αλλαγή.

2. Προσθήκη ή έλλειψη βάσης.

Προσθήκη ή έλλειψη βάσης	Αποτέλεσμα
1. Προσθήκη διαδοχικών βάσεων σε οποιοδήποτε αριθμό πολλαπλάσιο του τρία.	Προστίθεται ένα ή περισσότερα αμινοξέα στην πολυπεπτιδική αλυσίδα.
2. Έλλειψη διαδοχικών βάσεων σε οποιοδήποτε αριθμό πολλαπλάσιο του τρία. (οι τρεις βάσεις που αφαιρούνται να ανήκουν στο ίδιο κωδικόνιο).	Αφαιρείται ένα ή περισσότερα αμινοξέα στην πολυπεπτιδική αλυσίδα.
3. Έλλειψη διαδοχικών βάσεων σε οποιοδήποτε αριθμό πολλαπλάσιο του τρία. (οι τρεις βάσεις που αφαιρούνται να ανήκουν σε διαφορετικό κωδικόνιο).	Αφαιρείται ένα ή περισσότερα αμινοξέα στην πολυπεπτιδική αλυσίδα. Η νέα πολυπεπτιδική αλυσίδα έχει επιπλέον και κάποια διαφορετικά αμινοξέα.
3. Προσθήκη ή έλλειψη διαδοχικών βάσεων σε οποιοδήποτε αριθμό διαφορετικό του τρία ή πολλαπλασίων του.	Αλλαγή της αλληλουχίας των βάσεων του γονιδίου και κατά συνέπεια των κωδικονίων του mRNA και των αμινοξέων της πολυπεπτιδικής αλυσίδας. Προκύπτει μια εντελώς διαφορετική πρωτεΐνη.

Χρωμοσωμικές μεταλλάξεις.

1. Δομικές.

α. Έλλειψη του χρωμοσωμικού τμήματος **B** (γονίδιο).

β. Διπλασιασμός του χρωμοσωμικού τμήματος **B** (το γονίδιο B είναι σε **διπλή** δόση).

γ. **Αναστροφή** του χρωμοσωμικού τμήματος **ΒΓΔΕ**. Στο **νέο** τμήμα (**ΕΔΓΒ**) τα **γονίδια** έχουν **αλλάξει** διάταξη.

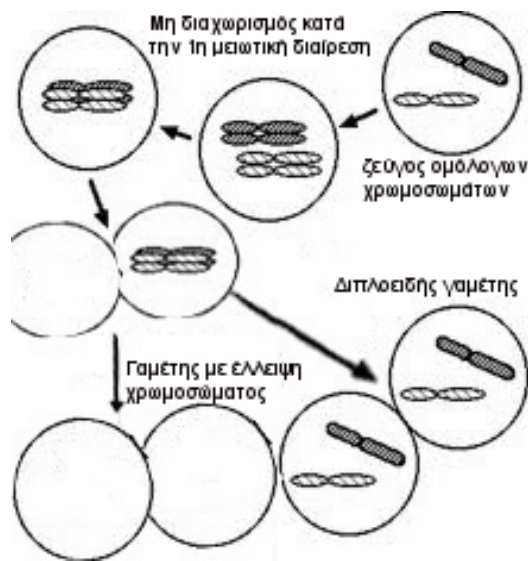

δ. Αμοιβαία μετατόπιση, κατά την οποία συμβαίνει **ανταλλαγή** χρωμοσωμικών τμημάτων μεταξύ **μη ομόλογων** χρωμοσωμάτων.

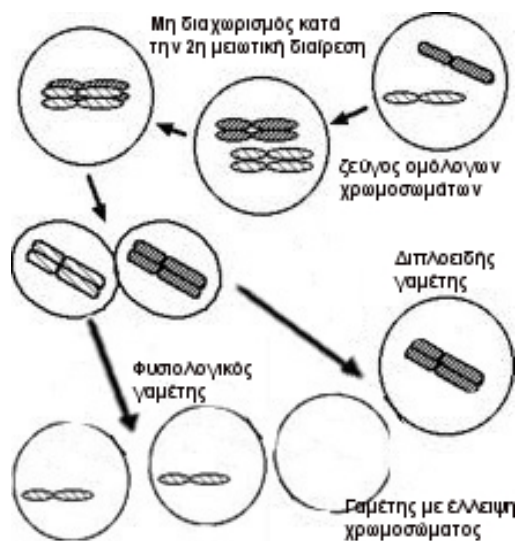
2. Αριθμητικές.

1^η περίπτωση: Μη αποχωρισμός χρωμοσωμάτων κατά την 1^η μειωτική διαίρεση.

Όλοι οι γαμέτες που προκύπτουν είναι **μη φυσιολογικοί**. Το 50% είναι **διπλοειδής** (έχουν ένα ζεύγος χρωμοσωμάτων) και κατά συνέπεια θα δώσουν τρισωμικούς απογόνους, ενώ στους άλλους μισούς **το χρωμόσωμα** του συγκεκριμένου ζεύγους **απουσιάζει** με αποτέλεσμα οι απόγονοί τους να είναι μονοσωμικοί.

2^η περίπτωση: Μη αποχωρισμός χρωμοσωμάτων κατά τη 2^η μειωτική διαίρεση.

Το 50% των γαμετών είναι **φυσιολογικοί** (φυσιολογικοί απόγονοι), το 25% είναι **διπλοειδής** για ένα συγκεκριμένο χρωμόσωμα (τρισωμικοί απόγονοι) και το υπόλοιπο 25% εμφανίζουν **έλλειψη** του συγκεκριμένου **χρωμοσώματος** (μονοσωμικοί απόγονοι).

- Στην περίπτωση που εξετάζεται η **διασταύρωση** απόμων με κάποιο **σύνδρομο** τότε παίρνουμε **όλους** τους γαμέτες, **φυσιολογικούς** και **μη φυσιολογικούς** (προσοχή στις **πιθανότητες** εμφάνισης του **κάθε** γαμέτη).

Παράδειγμα: Από άτομο με γονότυπο AaXXY (σύνδρομο Klinefelter) προκύπτουν οι ακόλουθοι γαμέτες:

AX, AX, AY, aX, aX aY.

Φυσιολογικοί

AXX, aXX, AXY, AXY, aXY, aXY.

Μη φυσιολογικοί

Σύνδρομα και γονότυποι.

Σύνδρομα	Γονότυποι
Klinefelter	44+XXY
Turner	44+XO
Τρισωμία 21 (Down), 18 και 13	45+XX (♀) 45+XY (♂)